

۲۹ مهر روز ملی صادرات

آشنایی با اداره صادر بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

تهیه کننده: اداره صادرات بانک مرکزی ج.ا.ی
ناشر: اداره روابط عمومی
دایره انتشارات
مهر ۱۳۸۲

بِسْمِ تَعَالَى

سید محمد حسینی

اصلی ترین عامل آسیب پذیر بودن اقتصاد ایران وابستگی بیش از اندازه به یک ماده خام از جمله نفت است و راه برون رفت از چنین اقتصادهایی توسعه صادرات همه جانبه در کشور است و برای گسترش صادرات همه جانبه باید توان تولید کالاها و خدمات قابل صدور را به جامعه جهانی افزایش داد زیرا در دنیای امروز صدور کالاها و خدمات ستی و مواد خام کشور به تراز دادن سرمایه های ملی است.

اداره صادرات

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در یک نگاه

اداره صادرات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یکی از ادارات زیر مجموعه معاونت ارزی این بانک است که در اواخر سال ۱۳۷۸ در راستای اهداف سازماندهی اقتصادی، قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی به منظور تسریع و تسهیل امور بانکی بخش صادرات، ساماندهی بازار ارز صادراتی، حل و فصل مشکلات بانکی صادرکنندگان و در نهایت کمک به توسعه و جهش صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی تأسیس شد.

اداره صادرات مشتمل بر ۸ دایره و ۲۲ کارمند آماده ارائه خدمات لازم به صادرکنندگان جهت حضور هرچه فعّالتر آنان در عرصه بازارهای بین المللی و توسعه صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی در کشور می باشد.

اهم وظایف اداره صادرات:

- ۱- جمع آوری آمار و اطلاعات به هنگام در زمینه تهیه و تدوین دستور العمل ها و بخشنامه ها به منظور رفع موانع صادراتی کشور.
- ۲- مدیریت و نظارت بر معاملات ارز در بازار ارز و تحقیقات پیرامون مکانیسم های تعیین نرخ ارز.
- ۳- مطالعه، بررسی و ارائه نظرات و راهکارهای لازم در ارتباط با تسهیل افزایش صادرات در راستای برنامه جهش صادراتی کشور و بررسی بازارهای هدف صادراتی.
- ۴- مجوز صدور انواع ضمانت نامه های مورد نیاز به صادرکنندگان کالا و خدمات.
- ۵- بررسی درخواست ها و تعیین راه و روشهای مناسب در رابطه با نحوه تسویه تعهدات ارزی ایفا نشده سنوات قبل از حذف تعهدنامه های ارزی از سیستم بانکی کشور.
- ۶- مقابله و بررسی امور مربوط به اعطای تسهیلات ارزی صادراتی به صادرکنندگان و همچنین خریداران خارجی کالا و خدمات.
- ۷- ایجاد هماهنگی با سایر سازمانهای مرتبط با امور صادراتی کشور به منظور حمایت از صادرکنندگان و توسعه صادرات.

وظایف فوق در اداره صادرات توسط دایره تخصصی انجام می پذیرد که مختصری از شرح وظایف هر دایره جهت اطلاع صادرکنندگان محترم به شرح ذیل بیان می گردد:

۱-دایره تحقیقات و مدیریت بازار بین بانکی

از آنجا که صادرات کشور به ویژه صادرات غیرنفتی، ارتباط مستقیم و تنگناک با نرخ ارز دارد، ارزش ریال در برابر ارزهای جهان روا خصوصا دلار آمریکا با استفاده از مکانیسم های بین المللی و پارامترهای اقتصادی کشور تعیین می گردد.

در این راستا دایره تحقیقات و مدیریت بازار بین بانکی ارز، تحت نظارت مجموعه ای از مدیران ارشد و متخصصان بخش های اقتصادی و ارزی بانک مرکزی، نسبت به تعیین نرخ و روند ارز را در نظر گرفته و متابع صادرکنندگان محترم و معایب سروز تسهیلات ناگهانی و شدید نرخ ارز اقدام می نماید. روند نرخ ارزهای مختلف از زمان یکسان سازی نرخ ارز تاکنون در همین چارچوب و بااستناد به نرخ های برابری ارزها در بازارهای بین المللی صورت پذیرفته است.

همچنین تعیین بازار بین بانکی ارز با حضور بانک های تجاری و تخصصی کشور در سوزمین اصلی و ایجاد بازار فرعی ارز در مناطق آزاد تجاری کشور و بانک های ایرانی مستقر در خارج از کشور، شفافیت معاملات ارز در شعب بانک ها و افزایش شبکه صرافی ها در سطح کشور با همکاری این دایره صورت پذیرفته است.

۲-دایره پیگیری تعهدات صادراتی:

نظرا به تغییر مقررات ارزی مربوط به پیمان بسیاری در مقاطع گوناگون، تسویه پیمانهای ارزی اخذ شده در سالهای ۱۳۵۸ لغایت ۱۳۸۰ طبق مقررات زمان خود به شرح ذیل در این دایره پیگیری و تسویه می گردد.

۱- رسیدگی به پیمانهای ارزی معوقه سالهای ۵۸ لغایت ۷۲ این رسیدگی شامل بررسی کامل پرونده پیگیری حقوقی از طریق اداره مربوطه و مکاتبه با ذینفع به منظور اوجه المصلحه می باشد.

- ۲- رسیدگی به درخواست های واصله جهت تعهدنامه های ارزی سالهای ۷۳ لغایت ۷۸ که از طریق مصالحه ریالی تسویه می شوند.
- ۳- رسیدگی به درخواست های واصله جهت تسویه تعهدنامه های ارزی سالهای ۷۹ و ۸۰.
- ۴- رسیدگی به درخواست های واصله از مرز نشینان، شرکتهای تعاونی سروز نشینان و بازارچه های مرزی جهت تمدید مهلت اظهارنامه صادراتی.
- ۵- رسیدگی به درخواست های تسویه جهت تعهد تعهد.
- ۶- نامه های ارزی که با واردات کالا قابل تسویه می باشد.

جهت جدول مصالحه های انجام شده و ارسال آن به هیات دولت جهت تصویب.

۷- اعلام تسویه نهایی به بانک عامل پس از اخذ تاییدیه از هیات دولت.

۳-دایره مطالعات صادرات:

دایره مطالعات صادرات سعی بر آن دارد تا از طریق بررسی و مطالعه در زمینه های مختلف اسبوز صادراتی و سیاستها و خط مشی های موجود در کشور و همچنین بررسی و مقایسه مقررات صادرات و واردات کشور با سایر کشورهای همساز و همجوار، راهکارهای مناسب در

جهت بهینه نمودن امر صادرات را ارائه و پیشنهاد نماید و در ضمن به مسائل و مشکلات موجود نیز نگاه داشته باشد و روش های حل معضلات صادرات را بیان نماید.

۴. دایره تأمین مالی صادرات:

نظریه اینکه خروج از اقتصاددک- محصولی، کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی و توجه بیشتر به توسعه صادرات غیرنفتی مگرآ مورد تأکید مسئولین و برنامه های مختلف توسعه اقتصادی کشور می باشد. لذا در راستای دستیابی به این مهم و بالا بردن توان رقابتی کسب‌الاضاعی صادراتی و

صادرکنندگان ایران در عرضه بین المللی، وجوهی از محل حساب ذخیره ارزی جهت اعطای اعتبار خریدار به خریداران خارجی کالاها و خدمات فنی و مهندسی و اعتبار فروشنده (به صادرکنندگان) تخصیص داده شد. دریافت آمار مربوط به میزان استفاده از تسهیلات و رسیدگی به موجودی حساب مذکور، تسهیل مقررات مربوط به نحوه پرداخت و بازرسیدانحست تسهیلات مذکور و تهیه گزارش و اظهارنظر کارشناسی درخصوص قراردادهای اعطای تسهیلات ارزی صادراتی توسط سیستم بانکی به کشورهای مؤد نظر و همچنین رسیدگی به درخواستهای استفاده از تسهیلات حساب سوپه ایران نزد بانک مرکزی سوپه به عهده این دایره می باشد.

پیش شرطهای قرارداد تأمین مالی

*** دریافت ضمانت نامه از صندوق ضمانت صادرات ایران**
*** تسهیلات صرفاً برای صادرات به کشورهای اعطا خواهندشد که تعهدات معوق سامان نیافته به جمهوری اسلامی ایران نداشته باشند**
*** تسهیلات جهت کالاها و خدماتی قابل اعطاست که حداقل ۷۰٪ ارزش آنها ساخت ایران و یا قابل ارایه توسط متخصصان ایرانی باشد**

* میزان تسهیلات اعطایی و وثایق:

*** کل مبلغ تسهیلات قابل اعطا حداکثر ۱۵۰مبلغ قرارداد تجاری و حق بیمه صندوق می باشد.**
*** وثایق شامل ضمانت نامه صندوق ضمانت صادرات ایران درمورد اعتبار خریدار و اعتبار فروشنده می باشد.** ضمناً درمورد اعتبار فروشنده وثایق تعیین شده به تشخیص بانک عمل و طبق مقررات جاری نیز می تواند مورد قبول واقع گردد.

* دوره تأمین مالی:

دوره تأمین مالی درمورد کالاهاهی مصرفی یکسال و جهت صدور کالا های سرمایه ای و خدمات فنی و مهندسی هشت سال می باشد.

۵- آمار و حسابداری:

وظایف این دایره نگهداری آمار و کنترل اسناد حسابداری صادره توسط سیستم بانکی که بیشتر جنبه داخلی و بانکی دارد ، ارائه آمار در خصوص

گواهی نشویه، گواهی اعلامیه خرید ارز...به سایر سازمانهای مرتبط با امور صادرات و همچنین بررسی چگونگی نشویه تعهدنامه های ارزی در خصوص صادر کنندگانی که به انحاء مختلف که قبلاً شرح داده خواهندشد، دچار مشکل شده باشند پس از دریافت تقاضای آنان و طرح مشکلات مربوطه در کمیسیون رسیدگی به تعهدات ارزی می باشد.

نحوه رسیدگی به تعهدات ارزی ایفا شده صادر کنندگان

کمیسیون رسیدگی به تعهدات ارزی صادر کنندگان مشتمل از نمایندگان وزارتخانه ها و مراکز صادراتی ذیربط، براساس مصوبه هیات وزیران جهت تشخیص موجه بودن

* موارد قابل طرح در کمیسیون:

- خسارت وارده به کالای صادره ناشی از آتش سوزی ، دزدی ، فساد کالا و حوادث حمل و نقل- ورشکستگی و فوت خریدار یا فروشنده کالای صادره

- ضبط و صادره، کالای صادره در کشور مقصد یا سایر کشورها تاخیر در حمل و یا ورود کالا به کشور مقصد
- کاهش قیمت کالا در بازار جهانی پس از صدور آن
- اظهار عدم تطابق کالای صادره با قرارداد منقده به دلایل غیر موجه از سوی خریدار

- امتناع خریدار از پرداخت وجه کالا
- حوادث قهسریه (فورس ماژور)

- مدارک قابل ارایه جهت طرح در کمیسیون:

تایید گمرک ، شهرداری ، وزارت بهداشت ، اتاق بازرگانی ، دادگاه صالحه و یا سایر ارگان رسمی دیگر در کشور خریدار
تایید بیمه گر منبتی بر قبول و پرداخت خسارت وارده به کالای صادره
مدارک بانکی اعم از نکل سفته و یا برات یا واخواست آنها، بر گشت چک و اقدامات انجام شده توسط بانک

گواهی تاییدیه های مذکور توسط مقامات کنسولی ایران در کشور مقصد
تاییدیه مرکز توسعه صادرات ایران در مورد کاهش قیمت کالا در بازار جهانی و مسائل مربوط به کالا های نمایشگاهی و بازار پایی

۶- دایره اطلاعات صدور خدمات فنی و مهندسی:

این دایره از طریق سیستمگزار ی و نظارت بر انجام امور مربوط به انواع ضمانت نامه های ارزی موردنیاز صادر کنندگان کالا و خدمات فنی و مهندسی، رسیدگی به قراردادهای مربوط به ارجاع کار به پیمانکاران و صدور مجوز مربوط به اعطای خط اعتباری به صادر کنندگان خدمات فنی و مهندسی در خدمت رسانی به صادر کنندگان ایفای نقش می نماید

لغت- اعطای مجوز صدور ضمانت نامه های ارزی برای صادر کنندگان خدمات فنی و مهندسی

* مدارک لازم جهت صدور مجوز ضمانت نامه شرکت در مناقصه:
- اخذ گواهی تأیید صلاحیت از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
- درمورد ضمانتنامه شرکت در مناقصه، گواهی مزبور می باید جاری سفق ضمانت نامه باشد.

- ارایه درخواست تقاضای به بانک صادرکننده ضمانت نامه به انضمام گواهی تأیید صلاحیت، مدارک و اسناد مناقصه

* مدارک لازم جهت صدور مجوز ضمانت نامه حسن انجام کار (تعهدات) و پیش پرداخت:

- مدت معویه کیشته ماده ۱۹ حاروی موضوع سقف ضمانت نامه ، مبلغ کل و مدت اجرای قرارداد
- مدت اجرای قرارداد
- اتمام درخواست تقاضای به بانک صادرکننده ضمانت نامه به انضمام معویه فوق الذکر و اسناد قرارداد با ابلاخیه ارجاع کار

* میزان وثایق و کارمزد صدور ضمانت نامه های صدور خدمات فنی و مهندسی:

- وثیقه برای صدور ضمانت نامه تا معادل ریالی ۱۰ میلیون دلار، ۳ درصد سپرده نقدی و ۹۷ درصد سفته
- نسبت به مازاد معادل ریالی ده میلیون دلار تا پنجاه میلیون دلار، ۵ درصد سپرده نقدی و ۹۵ درصد سفته
- نسبت به مازاد معادل ریالی پنجاه میلیون دلار تا ۳ درصد سپرده نقدی و ۹۷ درصد سفته

- نرخ کارمزد صدور ضمانت نامه های خدمات فنی و مهندسی تا مبلغ ۵۰ میلیون دلار، نیم درصد و مازاد بر آن سه دهم درصد می باشد.

ب- اعطای مجوز صدور ضمانت نامه ارزی برای صادر کنندگان کالا های تولیدی (صنعتی، کشاورزی، معدنی و ...)

* مدارک لازم جهت اعطای مجوز صدور ضمانت ارزی شرکت در مناقصه:

- ارایه گواهی تأیید صلاحیت از وزارتخانه ذیربط در خصوص توانایی اجرای قرارداد یا موضوع مناقصه

- ارسال درخواست بانک همراه با مدارک و اسناد مناقصه (حاروی موضوع مناقصه، مبلغ و تاریخ برگزاری مناقصه)

* مدارک لازم جهت اعطای مجوز صدور ضمانت نامه حسن انجام کار (تعهدات) و پیش پرداخت:

- اخذ گواهی تأیید صلاحیت از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور
- درمورد ضمانتنامه شرکت در مناقصه، گواهی مزبور می باید جاری سفق ضمانت نامه باشد.

- ارایه درخواست تقاضای به بانک صادرکننده ضمانت نامه به انضمام گواهی تأیید صلاحیت، مدارک و اسناد مناقصه
- ارایه درخواست تقاضای به بانک صادرکننده ضمانت نامه به انضمام گواهی تأیید صلاحیت و قراردادهای، موضوع و سررسیدیا به انضمام گواهی تأیید صلاحیت و اسناد مناقصه یا قرارداد به اداره صادرات جهت صدور مجوز صدور ضمانت نامه.

* میزان وثایق:

- وثایق مربوط به ضمانت نامه های صدور کالای تولیدی، در چارچوب آیین نامه صدور ضمانت نامه و ظهر نویسی از طرف بانک ها مصوب شورای پول و اعتبار اخذ می گردد.

- نرخ تسعیر وجه ضمانت نامه جهت اخذ وثایق و کارمزد نرخ فروش ارز در روز صدور ضمانت نامه می باشد.